

European Prize for Urban Public Space (Európska cena za mestský verejný priestor) sa udeľuje každé dva roky. Súťaž organizuje sedem európskych inštitúcií s cieľom interpretovať a podporovať projekty na obnovu verejného priestoru v mestách.

European Prize for Urban Public Space 2012

TEXT: SILVIA MAJEROVÁ, FOTO: www.publicspace.org

1, 2

S iniciatívou udeľovať Európsku cenu za mestský verejný priestor prišlo Centrum súčasnej kultúry v Barcelone (CCCB). Súťaž zorganizovali v nadväznosti na výstavu The Reconquest of Europe, ktorá sa konala v CCCB v roku 1999. Jej cieľom bolo ponúknuť svedectvo o procese obnovy verejných priestranstiev, ktoré sa rekonštruujú v mnohých európskych mestách. Po prvý raz cenu udelili v roku 2000, v tomto roku sa uskutočnil už VII. ročník súťaže.

Zmyslom podujatia je dostať do pozornosti a podporiť tvorcov pri obnove verejných mestských priestorov. Ide o jediné ocenenie svojho druhu v Európe, ktoré symbolizuje uznanie a podporu práce pri renovácii verejného priestranstva a zároveň je otvorené a dostupné verejnosti. Upozorňuje na reálny a občiansky aspekt typický mestského priestoru, a tým sa líši od ostatných iniciatív zameraných na architektúru či krajinné a záhradné realizácie. Do projektu sa v súčasnosti zapája mnoho európskych inštitúcií, jeho spoločnými organizátormi sú CCCB, Nadácia architektúry (Londýn), Architekturzentrums Wien, Cité de l'Architecture et du Patrimoine (Paríž), Nederlands Architectuur instituut (Rotterdam), Múzeum finskej architektúry (Helsinki) a Deutsches Architekturmuseum (Frankfurt).

Súťaž sa za posledné roky výrazne etablovala v celej Európe. Na porovnanie: v roku 2000 sa do súťaže zapojilo 81 projektov zo 14 krajín, v roku 2008 už 197 realizácií z 26 krajín. Väčšina diel prezentovaných v súťaži od jej vzniku je vystavená v Európskom archíve mestského verejného priestoru. Zbierky doplnia Mestská knižnica v Barcelone, pozostávajúca zo zbierok textov na tému mesto a mestské otázky, ktorou sa zaoberalo CCCB v prednáškovej a výstavnej činnosti od svojich počiatkov.

Tohtoročné vyhodnotenie súťaže bolo mimoriadne náročné. Do súťaže sa zapojilo 36 európskych krajín a vybralo sa z 347 projektov. Sedemčlenná porota rozhodla o víťazoch a laureátoch ocenení v apríli.

Vítančné diela

Renovácia nábrežia rieky Ljubljanica, Ljubljana, Slovinsko, 2011 (3 – 7)

Rekonštrukcia brehov rieky, ktorá preteká centrom starého mesta, je výsledkom kolektívnej snahy, no s mnohými špecifickými zásahmi. Autori dokázali, že riečny systém možno krásne integrovať do mestskej štruktúry. Práca zahŕňa úsilie niekoľkých miestnych architektov, ktorí sa snažili pokračovať v tvorbe Jožeha Plečnika (architekta z Lubľany), legendárneho projektanta mostov a budov na brehoch riek.

Autori: Boris Podrecca, ATELIER architekti – Jurij Kobe, Špela Kokalj, Maja Kovačič, Urša Podlipnik, Ljuba Dalla Valle, Jakov Brdar, Nataša Blažko, Tanja (Bojč) Paulin, Tomaž Habič, BB ARHITEKTI – Breda Bizjak, ATELJE VOZLIČ – Vesna Vozlič Košir, Matej Vozlič, DANS architekti – Miha Dešman, Katarina Pirkmajer Dešman, Eva Fišer Berlot, TRIJE architekti – Andrej Mercina, Ksenija Intihar, Nina Juratovec, Nika Svetina, MEDPROSTOR – Jemeja Fischer Knap, Rok Znidaršič, Samo Mlakar, URBI – Saša Dalla Valle, Tea Fink
Náklady: 20 100 000 €
Rozloha: 65 000 m²

Úprava vchodu pahorka Turó de Rovira, Barcelona, Španielsko, 2011

Úprava krajiny a vylepšenie prístupu na rozhľadňu, kde sa nachádzajú pozostatky protiletadlových zbraní. Na týchto miestach boli v minulosti vystavané chatiče chudobných, po ktorých ostali len ruiny. Projekt bol ocenený najmä pre jemnú a elegantnú úpravu priestoru, ktorý má za sebou kus histórie a marginálne postavenie pre Barcelonu. Okrem 360-stupňového výhľadu, ktorý návštevníkom toto miesto ponúka, je teraz pre všetkých i ľahšie dostupné. Priestor sa podarilo architektom diskrétno zakomponovať do celku mesta.

Autori: Jansana, de la Villa, de Pauw architectes SLP, AAJUP Jordi Romero i associats SLP
Náklady: 968 332 €
Rozloha: 9 611 m²

Laureáti uznani

Hlavná cesta Exhibition Road, Londýn, Veľká Británia, 2011 (1, 2)

Hlavná cesta jednej z najväčších londýnskych kultúrnych štvrtí bola predĺžená a zbavená architektonickej bariéry, zatiaľ čo automobilová doprava je regulovaná systémom, ktorý dosahuje rovnováhu medzi plynulou premávkou a chodcami.

Autor: Royal Borough of Kensington and Chelsea
Náklady: 25 000 000 €
Rozloha: 26 000 m²

Pomník na pamiatku zrušenia otroctva, Nantes, Francúzsko, 2011 (9 – 12)

Prístav na rieke Loire, kde kedysi kotvili otrokárske lode, je po rekonštrukcii renovovaný na nové nábrežie, ktoré nahradilo parkovisko. Pamätne miesto pripomína obchod s otrokmi. Architekti v projekte využili stanú infraštruktúru, kde verejný priestor rozdelili na dve úrovne. Spodná časť pripomína stiesnené podmienky na lodiach, horná je na úrovni brehu rieky.

Autori: Krzysztof Wodiczko & Julian Bonder, Wodiczko + Bonder, Architects, Art&Design
Náklady: 7 500 000 €
Rozloha: 8 500 m²

Pohyblivé obrázky na vlakovej stanici, Malmö, Švédsko, 2010 (8, 10, 11)

Trvalá inštalácia projektu pohyblivých obrázkov na nástupištiach podzemnej vlakovej stanice cestujúcim skráti čakanie. Táto dizajnová funkcia vznikla súčasne s výstavbou mestského tunela v Malmö, pre ktorý bola navrhnutá. V dĺžke 180 metrov dáva táto idea nový poetický rozmer priestoru železničnej platformy a súčasne blokuje všetky reklamy.

Autor: Tania Ruiz
Náklady: 950 000 €
Rozloha: 4 500 m²

